

Effectiever en efficiënter schrijven via elektronische hulpmiddelen

Citation for published version (APA):

De Smet, M., Brand-Gruwel, S., & Kirschner, P. A. (2014). Effectiever en efficiënter schrijven via elektronische hulpmiddelen. *OnderwijsInnovatie*, 16(2), 17-24.
https://www.ou.nl/documents/40554/383618/2014_OI_2.pdf/06eee897-3466-764f-5ac2-8e058f2f905d

Document status and date:

Published: 01/06/2014

Document Version:

Other version

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

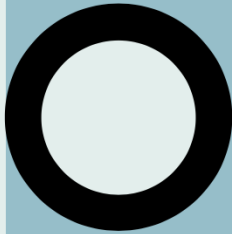
pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 02 Apr. 2023

Open Universiteit
www.ou.nl

Effectiever en efficiënter schrijven via elektronische hulpmiddelen

Dit artikel is het eenenzestigste in een serie praktische artikelen over onderwijsinnovatie. Deze serie heeft de bedoeling om mensen die werkzaam zijn in het hoger onderwijs handreikingen en aandachtspunten te bieden voor eigen initiatieven in onderwijsinnovatie. De onderwerpen van deze reeks kunnen uiteenlopen, maar zullen altijd gaan over het maken van onderwijs en dus over toepassingen van onderwijskundige en onderwijstechnologische inzichten in het dagelijks werk van de docent, het onderwijsteam of de opleidingsmanager.

Auteurs

Milou J.R. de Smet
Saskia Brand-Gruwel
Paul A. Kirschner

De Smet is als wetenschappelijk onderzoeker verbonden aan de Universiteit Antwerpen. Brand-Gruwel is hoogleraar Learning sciences en coördinerend hoogleraar van het Welten-instituut, onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie van de Open Universiteit. Kirschner is hoogleraar Onderwijs-psychologie en programmaleider in het Welten-instituut van de Open Universiteit.

Reacties op dit artikel naar:
Milou.DeSmet@uantwerpen.be

Inhoud

- _ Samenvatting
- _ Inleiding
- _ Schrijfstrategieën
- _ Elektronische hulpmiddelen
- _ Onderzoek naar de outline-tool
- _ Observerend leren als instructie voor de outline-tool
- _ Conclusie
- _ Praktische aanbevelingen

Box 1: Schermafbeelding van de outline-tool in Microsoft Office® Word 2007

Box 2: Screenshot van een videofragment waarin de leerling en het schrijfproces op het beeldscherm gecombineerd zijn

Box 3: Overzicht van de inhoud van de lessenreeks voor de drie verschillende condities

Samenvatting

Veel leerlingen en studenten ondervinden problemen met het schrijven van een coherente tekst waarin hun ideeën als een mooi geheel worden gestructureerd en gepresenteerd. Het schrijven van zo'n coherente tekst is een complexe vaardigheid die ondersteund kan worden door gebruik te maken van schrijfstrategieën en elektronische hulpmiddelen die deze strategieën ondersteunen. Maar wat zijn nu effectieve strategieën, wanneer zijn deze effectief en hoe kunnen ze in de onder-

wijspraktijk worden toegepast? Dit artikel bespreekt hoe de schrijfvaardigheid van leerlingen en studenten kan worden verbeterd en hoe docenten een impuls kunnen geven aan het huidige schrijfonderwijs. Daarbij wordt ingegaan op de complexiteit van de verschillende cognitieve processen die zich tijdens het schrijven afspelen en de functie van schrijfstrategieën voor het schrijven. Vervolgens wordt ingegaan op een aantal onderzoeken dat werd uitgevoerd naar de effecten van een outline-tool op de schrijfvaardigheid van leerlingen. Een outline-tool is een elektronisch hulpmiddel dat kan worden gebruikt om het schrijven te ondersteunen. Tot slot wordt een lessenreeks besproken die werd ontwikkeld voor het schrijven van betogen met behulp van de outline-tool. In deze lessenreeks werd bovendien gekeken in hoeverre observerend leren aan de hand van videofragmenten op de computer bijdraagt aan de schrijfvaardigheid van leerlingen. De uitkomsten van dit onderzoek leiden in de conclusie tot aanbevelingen over hoe deze elektronische hulpmiddelen in de praktijk geïmplementeerd kunnen worden.

Inleiding

In onze huidige kennismaatschappij is het schrijven van een coherente tekst een essentiële vaardigheid. Zowel voor privé-, onderwijs-, als carrièredoelinden is het belangrijk om goed te kunnen schrijven. Het belang van schrijven komt dan ook duidelijk naar voren in de kerndoelen van